

Debreceni Egyetem

Látogató bizottsági jelentés

**A MAB Testület 2022/10/X. számú határozatának
melléklete**

Tartalomjegyzék

I. Akkreditációs javaslat.....	3
II. A felsőoktatási intézmény általános helyzetképe	3
IV. Minőségirányítási rendszer értékelése.....	5
IV/1. PDCA-elv érvényesülése	5
IV/2. Egyes módszerek, eszközök alkalmazásának kiterjedtsége, jó gyakorlatok megosztása	6
IV/3. Adatokra alapozott fejlesztések	6
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	7
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelés	8
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	11
ESG 1.5 Oktatók.....	15
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	17
ESG 1.7 Információkezelés.....	19
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	20
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás.....	21
V. Az intézmény / képzési terület szakmai tudományos tevékenysége.....	22

I. Akkreditációs javaslat

Debreceni Egyetem	2022/10/X. SZÁMÚ HATÁROZAT Az intézmény akkreditációja 2027. december 31-ig hatályos.
--------------------------	--

Az intézményi önértékelés és a helyszíni látogatás alapján megállapítható, hogy a Debreceni Egyetem, az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) sztenderdek alapján az intézmény egészére kiterjedő formális minőségbiztosítási rendszert tart fenn. A minőségbiztosítási tevékenység intézményi szintű támogató folyamatainak kialakítása fejlesztendő az intézmény stratégiai célrendszeréhez illesztett módon.

Az intézmény minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek, a lebonyolított mérési eljárások eredményei jól dokumentáltak. A szervezeti egységek (karok) szintjén megvalósuló mérési, értékelési gyakorlatok mellett szükséges az intézményi szintű tervező, értékelő, ellenőrző eljárások fejlesztése. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között közepes erősségű a kapcsolat. Az oktatás menedzsmentje kiváló, a kutatás menedzsmentje kiváló, illeszkedik az intézményi stratégiához. A támogató folyamatok – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai, létesítménygazdálkodás –, és az infrastruktúra kiváló háttérrel biztosítanak az oktatási, kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján az intézmény 2027-ig terjedő 5 évre akkreditálható.

Az intézmény minőségirányítási folyamatainak fejlesztését szolgáló, a jelen dokumentumban megfogalmazott javaslatokat figyelembe vevő fejlesztéseiről és azok adatokkal alátámasztott hatásairól **2025. május 31-ig előrehaladási riportot nyújt be.**

II. A felsőoktatási intézmény általános helyzetképe

A Debreceni Egyetem harmincezer főt meghaladó hallgatói létszámával országos és nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő oktatási intézmény. Az intézmény meghatározó szerepet vállal az üzleti szféra és az Észak-Alföld régió társadalmi-gazdasági fejlődésének alakításában. A Debreceni Egyetem több mint 20 éve egységes regionális egyetemként funkcionál, és a „Fokozatváltás a felsőoktatásban” című közpolitikai dokumentumban megfogalmazott irányoknak is megfelelően megvalósította a tradicionális intézményből modern szervezetté való átalakulást is. Az egyetem rendkívül sok projektet valósított meg, széles spektrumú kimeneti eredménnyel és társadalmi hatással. Stratégiai szempontból kiemelkedő a Tudományos, Technológiai és Innovációs Park, amely az oktatás-kutatás-üzleti, vállalati szféra között szeretne valós kapcsolatot kialakítani. Ebben a formában az

oktatás gyakorlati oldala, a kutatás és a szaktanácsadás egy inkubációs környezetben találkozhat. Az intézmény számos karához tartoznak nagyobb volumenű fejlesztések, amelyek esetében mind a tudományos tevékenységet megcélzó inkubációs környezet kialakítása, mind pedig a XXI. századi ergonomikus hallgatói környezet kialakítása cél volt.

Az elmúlt 5 év rendkívül sikeres fejlesztési időszaka mögött az egyetem szakmai (rektori) és gazdálkodási (kancellári) vezetésének szoros, komplementáris együttműködése áll.

A Debreceni Egyetem 2021. augusztus 1-jén vált a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány által fenntartott intézménnyé. Az állami fenntartású intézményi működési keretek (jogi, gazdálkodási) változása az egyetem szervezetrendszerében és döntéshozatali folyamataiban is szükségszerű változásokat hozott. Az egyetem vezetési rendszerében a rektorhelyettesi funkció egy-egy stratégiai terület képviselőjét, valamint az oktatási és kutatási tevékenységeken túlmutató ágazatfejlesztési feladatrendszerrel jelent. A stratégia-menedzsment alapú szervezeti struktúra túllép a rektorhelyettesi funkció névleges felelősségi körén, az erőforrások megfelelő csoportosításával definiált (stratégiai) területek szervezeti egységeken átívelő működtetését valósítja meg. A már meglévő ágazatfejlesztési stratégiai tématerületek mellett a társadalomfejlesztő (bölcészeti- és társadalomtudományok, pedagógus-, tanárképzés) terület rektorhelyettesi szintű irányítási funkció beemelése egy következő szervezetfejlesztési pont lehet, mellyel az intézmény harmadik funkciós tevékenységének stratégiai szintű szakmai és operatív menedzsmentje is biztosítható lenne.

Az egyetem szervezetének működtetésében fontos tényező, hogy a kancellár továbbra is megmaradt a szervezetben (változatlan személyben), ami a struktúraváltás mellett is a szervezeti bizalmat és az akadémiai vezetői (felső- és középvezetői) szintek közötti változatlan szakmai és operatív munka biztosítását is eredményezte. A központi szervezeti egységek sorából kiemelhető még az Oktatási Igazgatóság szerepe, ami biztosítja az oktatási és ehhez kapcsolódó, egyetemen átívelő területeken a konzekvens szakmai és operatív munkát, támogatást.

A 2017. évi akkreditációs eljárásához képest dékáni szinten is érzékelhető a stratégiai – menedzsment szemléletű működés, a karok világos stratégiai szerepe. Ez a világos kari stratégiai orientáció a karok egészének működtetésére kihat. A karok vezetőinek menedzsmentben betöltött szerepe és ehhez a szerephez vállalt felelőssége mutatja, hogy az egyetem különböző szervezeti szintjein a stratégiai célrendszer értelmezett.

A Debreceni Egyetem legfőbb döntéshozatali szervei a Szenátus és a kuratórium, melyek döntéshozatali hatásköreit jogszabály rendezi. Az intézmény döntéshozatali mechanizmusa átlátható, a döntés-előkészítő és döntéshozatali hatáskörökről átfogóan az SZMSZ, és annak kari mellékletei rendelkeznek. A döntéshozatali mechanizmus felépítéséből megállapítható, hogy kiemelt érdeklődéssel tekint a hallgatóira, a hallgatói képviselő a döntéshozatal minden szintjén biztosított. A karoknak a stratégia megvalósításában betöltött szerepét erősíti, hogy a döntési hatáskörök és szintek kari szinten is egységesen értelmezettek.

Az egyetemi szabályozók által részletesen leírt döntéshozatali szervek, funkciók, hatáskörök és az elérhető határozatok e szempont mentén alátámasztják a szervezet elszámoltatható működését.

A fenti döntéshozatali mechanizmusok nemcsak az átláthatóság szempontjából jelentősek, hanem az egységes szervezeti kultúra kialakításában is meghatározó szerepük van. A döntéshozatali eljárások és az egyetemi közösség bevonása a döntéshozatalba – átfogóan és kari szinteken is – számos lehetőséget kínál az egyetemnek a hallgatók, az oktatók és az oktatást támogató személyzet valós szükségleteinek megismerésére.

Az intézmény jelentős külföldi hallgatói létszámmal (több mint 7000 fő) rendelkezik. A nemzetközi hallgatói szolgáltatások és érdekképviselő egyetemen belüli rendszere továbbra is biztosított, az elmúlt 5 évben fejlődött, fejlesztett.

A Debreceni Egyetem összetett, komplex szervezet, amelyben komoly stratégiai és üzleti irányítást igényel a karok, intézetek, a tulajdonlásban és fenntartásban aktív 40 feletti egyéb jogi szervezet, városi működési célokat szolgáló létesítmények, a Debrecenben és más településeken szinte önálló városrészt képező campusok összetett működtetése. Egy-egy kar önmagában is multifunkciós komplex hálózat.

A modellváltással megteremtődött annak lehetősége, hogy az egyetemek kormányzásában érvényesüljenek az európai tradíciók (szervezeti autonómia és akadémiai szabadság) és a globalizáció folyamatában kialakult kiválósági szervezeti törekvések, amelyek mindenütt kritériumai a World Class University kategóriának. Az intézmény új, polgári, civil, magánegyetemi szerepköre szükségessé teszi az „egyetemi küldetés” továbbgondolását a fenntarthatóság, jóllét koncepciók, az elkötelezett társadalomfejlesztési célok mentén.

A jelentés során a MAB az ESG szerint a Debreceni Egyetem komplex szervezet- és feladatrendszeréből a felsőoktatási tevékenységet, az ehhez kapcsolódó szervezeti- és minőségbiztosítási rendszert vizsgálta. A jelentésben a látogató bizottság az „egyetem” kifejezést a továbbiakban a Debreceni Egyetem felsőoktatási tevékenységére, valamint annak minőségbiztosítási feladatrendszerét ellátó területekre és szervezeti egységekre használja.

IV. Minőségirányítási rendszer értékelése

IV/1. PDCA-elv érvényesülése

Az intézmény tágran értelmezett működésében a PDCA ciklus jelen van, azonban a minőségbiztosítási feladatrendszerben – különösen az egyes ESG pontok vonatkozásában – a ciklus elemei már nem mutatnak egységes képet. A tervezés, mérés, értékelés folyamata az ESG pontok vonatkozásában elsődlegesen az OMHV és a DPR köré szerveződik, ezen kívül a mérési és értékelési folyamatok a karok működési jellemzőihez igazodnak – intézményi szintű koordináció nélkül. Nem érvényesül olyan intézményi szintű folyamat, mely az egyes ESG pontok vonatkozásában megadná, hogy melyek a ciklus teljesüléséhez szükséges

alapvető tevékenységek. Ennek hiányában intézményi szinten nehezen állapítható meg a minőségfejlődés folyamata.

IV/2. Egyes módszerek, eszközök alkalmazásának kiterjedtsége, jó gyakorlatok megosztása

Az egyetem működési filozófiájában az akadémiai minőség értékei dominálnak. Minőségirányítási rendszere egy ISO-alapú rendszer. A minőségirányítási rendszer módszerei és eszközei a Minőségbiztosítási Kézikönyv szintjén meghatározottak (kari önértékelés, ehhez használandó mérések, a kézikönyv mellékleteiben rögzített folyamatok). Ezeket a folyamatokat a karok követik.

A látogató bizottság szinte minden panelbeszélgetés során találkozott valamilyen jó gyakorlattal. Intézményi szinten megállapítható, hogy fejlesztendő a karok jó gyakorlatának egymás közötti megosztása. A karok közötti tapasztalatok cseréje (milyen értékelési, mérési folyamatok váltak be, milyen gyakorlatokat alakítottak ki) nagyban segítené a Minőségbiztosítási Kézikönyvben rögzített folyamatok áttekintését, felülvizsgálatát, a kari működési gyakorlatokhoz való illesztését. A Minőségbiztosítási Kézikönyv ESG sztenderd-értelmezési szintjét és a hozzájuk kapcsolt „feladat” elemek aktualizálását is támogatná a karok közötti disszemináció. Mindezek eredményeként ki is rajzolódhatnak azok a módszerek, eszközök, melyek növelnék az egyetem minőségbiztosítási rendszerének eredményességét.

IV/3. Adatokra alapozott fejlesztések

Az Egyetem Vezetői Információs Rendszert (VIR) működtet. Az információkhoz való hozzáférés szabályozott, a riportok, lekérdezések igény szerint elérhetők. A kari panelbeszélgetések alapján látható, hogy a stratégiai szemlélet mentén működő karok számára szükséges a VIR kari használatának támogatása, erősítése.

Az egyetem erős az adatokra alapozott működésben, és az Oktatási Igazgatóságon keresztül a vezetés megbízhatóan tud intézményi szinten adatalapú döntéseket hozni. A VIR támogató funkciójának, lehetőségeinek kari szintű erősítésével ezen a szervezeti szinten is tovább erősíthető az adatalapú döntéshozatal.

Az ESG viszonylatában a sztenderdekhez tartozó adatalapúság növelése fejlesztendő. Jelentősen erősítené a folyamatot az ESG sztenderdek mélyebb, kari szintű értelmezése és ennek intézményi szintű támogatása.

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Az egyetem rendelkezik minőségbiztosítási kézikönyvvel és arra épülő minőségbiztosítási eljárásrenddel, amely meghatározza a különböző folyamatok tartalmát és kapcsolódási pontjait. Minőségpolitikai dokumentuma a Minőségbiztosítási Kézikönyvben érhető el.

Az egyetem minőségbiztosítási rendszerének fejlesztését közvetlenül az egyetem rektorához tartozó minőségbiztosítási rektori biztos végzi, munkáját a kari minőségügyi vezetők és a Klinikai Központ minőségügyi vezetője, valamint az Agrártudományi Központ Minőségügyi Irodájának vezetője segítik. A karokon minőségügyi bizottságok működnek, a kari tevékenységeket a kari minőségügyi vezetők koordinálják. A kari minőségügyi vezetők a Kari Tanácsok állandó meghívott tagjai.

Az egyetem minőségbiztosítási kézikönyvben leírt eljárásai és folyamatai formálisan megfelelőek. Az intézményi szintű minőségbiztosítás a szabályzatok szintjén, a 14 fős bizottság működtetésével tesz eleget funkciójának. A ISO folyamatalapú, intézményi szintű minőségirányítási rendszer az ESG-t formálisan (és elsősorban azt is folyamatmegközelítéssel) értelmezte, szemben a karokkal, ahol mélyebb ESG értelmezés azonosítható a partneri és stratégiai szükségletek vonatkozásában.

A karok minőségbiztosítási tevékenysége (ESG sztenderdek szerint) az interjúk alapján nem csak a folyamatszabályozás mentén adott reaktív válaszokban, hanem a kar stratégiai szerepe, partnerségei, képzési kínálata mentén proaktív tevékenységekben érhető tetten. Az egyes karokon végzett képzésekhez kapcsolódó egyedi felmérések, egyedi elégedettségmérések, visszacsatolási pontok, folyamatok azt mutatják, hogy a karok proaktívan keresik a számukra kedvező megoldásokat.

A kari minőségbiztosítási tevékenység a Minőségbiztosítási Eljárásrendben szabályozott. A szabályzatban rögzített feladatok mentén a karokon folyó tevékenységeket az egyetemi szintű minőségbiztosításnak szükséges mélyebben támogatni, összefogni, rendszerezni. A kari gyakorlatok ismeretében (intézményi szinten és karok közötti megosztással) lehet a szabályzatok szintjén rögzített minőségbiztosítási feladatrendszer (újra)értelmezni, illeszteni a már kialakult kari tevékenységekhez és az Oktatási Igazgatóság által működtetett bevett folyamatokhoz.

Az egyetem a 2021–2024 közötti időszakra vonatkozó IFT-ben tervezett intézkedéseinek, a 2021–2022 közötti időszakra vonatkozó minőségfejlesztési programjának, valamint a 2018–2022 közötti időszak minőségfejlesztési programjának teljesülésére vonatkozó dokumentuma alapján nem rajzolódna ki egyértelműen az egyetem minőségbiztosítási feladatrendszerének fókuszpontjai, nem látható, hogy az intézményi szintű minőségirányítási folyamatok miképpen támogatják a fejlesztési tervek, stratégiák megvalósítását. A megfelelő minőségtechnikák alkalmazása és ismerete eltérő képet mutat

az egyes karok között. A kari szinteken az irányítási rendszerek alkalmazásának és az adott működési folyamathoz való illesztésének preferenciája eltérő. Az egyes karokon a minőségirányításhoz, minőségbiztosításhoz és minőségfejlesztéshez kapcsolható információk eltérő absztrakciós szinteken jelennek meg (ld: A DE minőségcéljai kari bontásban 2018–2022). A kari minőségbiztosítási tevékenység intézményi szintű irányítottsága, szakmai koordinációja, rendszeressége és rendszerezettsége fejlesztési pont. A minőségcélok mélyebb és kari szinten is jobban strukturált, indikátor alapú működtetése hatékonyabban tudná támogatni a szervezetben már megvalósított stratégiai menedzsment működését és a karok minőségbiztosítási tevékenységének tudatosságát.

Az új akkreditációs ciklusban – a globális versenyképességi célokat kitűző intézményekhez hasonlóan – célszerű a stratégiai menedzsment részévé tenni a minőségirányítást, kiterjeszteni a vezetési, a kari oktatási-kutatási, szolgáltatási területekre. Célszerű a minőségmenedzsment szolgáltatások széles skáláját, valamint a támogató szolgáltatásokra vonatkozó minőségpolitikák meghatározását is áttekinteni. Az Egyetem egy olyan komplex rendszer, amelynek céljai eléréséhez elengedhetetlen a fejlesztési stratégiához kapcsolt, fejlesztési ciklusokba integrált – a vezetés egészét átfogó – stratégiai minőségmenedzsment rendszer működtetése.

Az akadémiai integritás elemei szintén deklarált módon képezik részét a szervezeti kultúrának (indirekte a Magna Chartára való hivatkozás tartalmazza). Az etikai kódex inkább a kerülendő viselkedéseket tárgyalja, a fair bánásmód elvei kevésbé kifejtettek. Az intézményi viselkedési kultúrában a különböző közösségek között a tisztelet érvényesül. Az egyetem a minőségbiztosítási rendszerének kialakításába bevonja a külső érintetteket, partnereit.

Javaslatok

Szükséges

- az egyetem teljes szervezetére kiterjedő, a jó gyakorlatok megosztását támogató átfogó folyamatrendszer kidolgozása;
- az ESG értelmezés tovább mélyítése, összekapcsolása a PDCA és adatalapú működést biztosító intézményi folyamatokkal;
- a stratégia és a minőségcélok kapcsolatának erősítése, indikátoralapú kari minőségcélrendszer kialakítása.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelés

Az egyetem kiterjedt képzési portfólióval rendelkezik, a hittudományon kívül valamennyi területen működtet képzéseket. Az elmúlt öt évben jelentősen megnövekedett az indított képzések száma (a látogatás tanévében 134), ami többek között a Neumann János Egyetem

Gazdálkodási Kar 2019. évi beolvasásának, a Nagyváradon és Nyírbátorban indított képzések, illetve az idegen nyelvű képzések megnövekedett számának köszönhető.

Az egyetemi képzési program kialakítására és működtetésére nagy hatással van a gyors reagálás a munkaerőpiaci változásokra, a tényleges kapcsolatok kialakítása a regionális és helyi beruházókkal. Minden kari interjú esetében – dékáni szinttől a tanszékvezetői szintig – egyértelmű volt, hogy a kar ismeri a képzési portfóliója szempontjából releváns regionális, helyi beruházót, munkáltatót, munkaerőpiaci szükségleteket. Minden kar kialakította azokat a kapcsolati formákat, amelyeken keresztül begyűjti és visszajelzi a képzésekkel kapcsolatos információkat az érintettektől, illetve az érintetteknek. Számos karon működnek kihelyezett tanszékek, amelyek az Egyetem és elsősorban más szervezetek, társaságok, kutatóintézetek közötti, külön szerződés alapján működő oktatási szervezeti egységek. Létrehozásuk célja az együttműködés két fő területének (kutatás, oktatás) kiszélesítése, valamint a gyakorlati oktatás, a gyakorlat oldaláról elvárt alapvető kompetenciák fejlesztése. Emellett kiemelten a munkaerőpiaci igények megosztásának fórumai, kifejezetten intézeti szinten. A környező cégekkel, munkaadókkal való szoros kapcsolat lehetővé teszi, hogy a tőlük kapott visszajelzéseket és a hallgatók érdekeit figyelembe véve alakítsák ki a képzési portfóliót, vagy fejlesszék az adott programot, illetve szakmai gyakorlati helyeket biztosítsanak hallgatóik számára. A hallgatók bevonása a képzések kialakításába kari szinten még nem elégséges, jobbára csak a formális véleményezési szintek biztosítottak.

A képzésindítás feltételét az SzMSz, eljárási menetét a Minőségbiztosítási Kézikönyv I. melléklete rögzíti. A képzések indítását szervezetileg a kari szint után az Oktatási és Hallgatói Ügyek Bizottsága, majd a Rectori Tanács, legvégül a Szenátus vitatja meg. Új képzés indítása esetén többek között munkaerőpiaci szükségletet, beiskolázási adatokat vesznek figyelembe, valamint fenntarthatósági tervet kell készíteni a karoknak, amely kiterjed a képzés bevételeinek, személyi, működési és beruházási kiadásainak megtervezésére. A képzésindítás során a kari fejlesztési tervekhez való igazodást a Kar, az Intézményfejlesztési Tervhez való viszonyt az Oktatási Igazgatóság vizsgálja.

A Szenátus a képzési programokat évente vizsgálja felül. A felülvizsgálat alapidokumentumát az Oktatási Igazgatóság által megadott formai követelmények szerint az illetékes szakfelelős és a tanszék állítja össze.

A képzések működtetésének formai és tartalmi keretei a 2017. évi akkreditáció óta jelentősen fejlődtek. Szervezeti szinten a karok képzéskialakítási, működtetési funkciója, tudása gyorsan alkalmazkodott az intézményi stratégiai rendszerhez. Az intézményi stratégia minden kar dékáni, intézeti, tanszéki szintjén (valamilyen formában) értelmezett. Megtörténik az érdekelti igények felmérése, bevonják a partnereket az oktatásba, és kari szinten jelen vannak a képzés-minőségbiztosítás elemei. Ezen elemek (tevékenységek) rendszeressége, folyamatba építettsége karonként eltérő.

Intézményi szinten a képzésműködtetés folyamatai (Oktatási Igazgatóság) kiemelkedően, naprakészen, nagy megbízhatósággal működnek. Az Oktatási Igazgatóság jelentősen járul hozzá az egyetem adataalapú működéséhez, ami elengedhetetlen a karok számára. Az intézményi szintű Minőségbiztosítási Bizottság DPR és OMHV eszközökkel járul hozzá a képzések működtetéséhez.

A látogató bizottság az interjúk során rengeteg képzésműködtetés (képzések tartalmi kialakítása, gyakorlatok rendszere, partnerek bevonása, mérések) kapcsán kialakított jó gyakorlatot talált. Az is nagyon jól kirajzolódott azonban, hogy a karok nem tudják, nem ismerik egymás jó gyakorlatait. Folyamatos megosztásuk nagyban hozzájárulna, hogy a képzésműködtetés területén fejlődjenek az egyes karok és ezáltal az intézményi minőségbiztosítás is. Szükséges viszont, hogy túllépve a DPR és OMHV feladatkörön a Minőségbiztosítási Bizottság funkciója ebben a szerepkörben átalakuljon.

Az LB – a nagyon kiterjedt, nyilvántartásba vett, meghirdetett szakok óhatatlan átfedései mellett is – a képzések tartalmi kialakításában úgy látja, hogy szükséges lenne monitorozni az egyes képzési területeket. Több esetben tapasztalta az LB, hogy különböző karok nagyon hasonló szakokat, vagy azonos, de eltérő tartalommal kialakított képzéseket működtetnek. Egy számos karral bíró felsőoktatási intézmény esetében előfordulhat az, hogy az egyik kar által indított képzés olyan kompetenciákat, ismeretköröket érint, amelyek más karhoz (is) tartoznak. Az egyetemi dokumentumok alapján nem egyértelmű, hogy ilyen esetekben milyen eljárást követ az intézmény, vagy hogyan vizsgálja a mélyebb tartalmi átfedéseket (képzés duplumokat).

A szakok tartalmi monitorozásának rendszerét és a monitorozás szempontjait a karokon már működő folyamatokhoz, szempontokhoz illesztve szükséges intézményi szinten is kialakítani.

Az átoktatás, a DPR, OMHV nem adnak elegendő vezetői támogatást. Szükséges a képzési területek átláthatóságának növelése, a kari jó gyakorlatok összehangolásán keresztül. Ezzel egyidejűleg javasolt egy intézményi szinten összehangolt, képzési területi minőségbiztosítási feladatrendszer támogató szervezeti egység létrehozása.

Az egyetem a sztenderdben és az irányelvben érintett területeken az elmúlt 5 évben fejlődött, és a vizsgálat időpontjában a látogató bizottság azonosítani tudta a megfeleléshez szükséges elemeket, azonban ezen elemek rendszerbe szervezése (kari, intézményi szinten) fejleszthető és fejlesztendő a stratégiai, működési célok elérése érdekében.

Javaslatok

- A képzések működtetésében az összegyűjtött szempontú működést erősítő gyakorlatok felmérése.
- Képzési területek monitorozása.

- A képzésműködtetésében (képzések kialakítása, felülvizsgálata) az intézményi és kari szintű képzés-minőségbiztosítási feladatok meghatározása a karok gyakorlatára épülő folyamatok figyelembevételével.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Az egyetem törekszik a hallgatóközpontú tanulás megvalósítására. Egyértelműen deklarált intézményi cél a hallgatók és szükségleteik sokféleségének figyelembevétele, rugalmas tanulási útvonalak biztosítása. A kooperatív, duális és közös képzések esetében a partnerekkel szemben elvárásként fogalmazza meg az egyetem, hogy ismerjék és alkalmazzák az intézmény minőségi követelményeit, a minőségi oktatásra vonatkozó elveket és szabályokat. Az egyetem a gyakorlati ismeretek hatékony átadása során számít a partnervállalatok, piaci szereplők szakembereire. Emellett egyértelműen megjelenik az az igény, hogy közvetítsék a munkaerőpiaci elvárásokat a képzések létesítése és tartalmi fejlesztése során is.

A hallgatók és szükségleteik sokféleségének figyelembevételét, a rugalmas tanulási útvonalak biztosítását a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat a munkatapasztalat révén megszerzett kompetenciák elfogadását jelentő validáció szabályozásával (16. § (8) és (9) bekezdései) segíti elő. A validáció bevezetéséről a karok döntenek. A Validációs eljárási rend az Egészségügyi Karon és a Gazdaságtudományi Karon már működik, más karokon azonban nem alkalmazott, vagy a képzés sajátosságaiból adódóan nem alkalmazható. Az egyéni tanulási útvonalakat lehetővé tevő rendelkezések közül kiemelhető még, hogy az Nftv.-ben biztosított ún. 110%-os kreditkeret kimerítése, illetve második szakirány vagy specializáció felvétele esetén sem hárít a hallgatókra a jogszabály által lehetővé tett fizetési kötelezettséget.

Azokon a karokon/szakokon, ahol az új belépők körében jellemzően nagyarányú a lemorzsolódás, bizonyos bemeneti felmérések vannak, amelyek eredményének függvényében célzottan indítanak felzárkóztató kurzusokat a gyengébb teljesítményt mutató hallgatóknak. A kompetenciamérés mindössze egy helyen jelenik meg a TVSZ-ben: a Gazdaságtudományi Kar agrár- és gazdaságtudományi képzési terület szakjaira beiratkozott hallgatóinak matematikából kötelező „bemeneti kompetenciamérésen” részt venniük.

A hallgatói értékelések felülvizsgálatával kapcsolatban megismert példák előremutatóak, alternatív oktatási-értékelési módszerekre utalnak. A hallgatói értékelési eljárások felülvizsgálatának intézményi szintű formája a képzési programok éves szintű felülvizsgálata.

A Multimédia és E-learning Technikai Központ jelentős mértékben támogatja és alakítja az egyetem szttenderdhez való viszonyát. Tevékenységei közé tartozik többek között a multimédia, illetve az e-learning szolgáltatások biztosítása, multimédiás tananyagok

készítése. A központ az egyetem e-learning rendszereinek üzemeltetéséért, fejlesztéséért, a tananyagszerzők oktatásáért, technikai és módszertani támogatásáért felelős.

Az egyetem a 2017 óta eltelt időszakban ebben a sztenderdben is jelentős elmozdulásokat tett.

Az önértékelés és a kurzusleírások, tantárgyi adatlapok szerint az e-learning rendszereket csoportmunkára, kollaboratív, kooperatív tevékenységek támogatására már most is használják, illetve a hallgatóknak lehetőségük van saját kérdésbank kialakítására is. Az önértékelés a jó gyakorlatok között sorolja fel az LMS-ekben tett vizsgákat, azonban nem derül ki, hogy e lehetőségekkel milyen mértékben élnek a karok és az oktatók.

A kompetenciamérésnek nevezett felmérés nem egyetemi, hanem kari szintű és esetleges (azaz nem minden karon biztosított). A kompetenciamérés alatt sokkal inkább annak az ismeretekre redukált változata jelenik meg az egyes karokon.

Az Intézményfejlesztési Terv szerint kiemelt cél, hogy az egyetem ösztönözze az innovatív tanulásszervezési eljárások, új oktatási módszerek, tanulói tevékenységek, eszközök és értékelési módok alkalmazását a képzésben, amely érdekében támogatja oktatói szakmai, nyelvi és pedagógiai képzését, továbbképzését. Ezek a képzések egyelőre egymástól függetlenül működnek, nem alkotnak egy átgondolt képzési rendszert, amely segítené az oktatók tudatos pedagógiai felkészítését.

Az egyetem a sztenderdhez tartozó irányelv által lefedett területeken mutat fel folyamatokat, eredményeket. Az infrastruktúra és az ehhez rendelt szolgáltatások mellett ezen a területen jobban érzékelhetők a kari eltérések. A képzési területi sajátosságok mellett is látható, hogy ezen a területen az intézményi szinten kiépített szolgáltatási rendszer mellett a karok által is alkalmazott eszközökön túl, a stratégiai célokat nem határozták meg konkrét akciók, cselekvések szintjén. A karok törekednek a képzési portfóliójukhoz illeszthető megoldásokat találni. Ezen a területen is jellemző, hogy a meglévő, kialakított gyakorlatok megosztása intézményi szinten, a karok között hiányzik. A jó gyakorlatok, tapasztalatok disszeminációja segítheti az oktatók pedagógiai tudatosságának fejlesztését, felkészítését és ezzel az értékelési gyakorlatok valós felülvizsgálatát – elmozdulva az éves képzési program keretében történő formális felülvizsgálatról –, vagy a kompetencia alapú bemeneti mérések fejlesztését.

javaslatok

- A karok által kialakított, más karok által is használható jó gyakorlatok feltárása, megosztása és intézményi szintű alkalmazása.
- A Multimédia E-learning Technikai Központ képzései közül kapjanak nagyobb teret az online és hibrid kurzusok tervezését, tartását támogató oktatásmódszertani képzések.
- A tudás-fókuszú bemeneti mérések helyett kompetenciamérő rendszer kialakítása.

- Az oktatók átgondolt, egymásra épülő felsőoktatáspedagógiai, módszertani képzésének kidolgozása.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képzítés odaitélése

Az egyetemen a hallgatói életutat lefedő komplex szabályozási rendszer érhető el. A szabályzatok naprakészsége biztosított, a szabályzatok módosításának időpontjai a nyilvános felületen láthatók. A terjedelmes intézményi Tanulmányi és Vizsgaszabályzat, valamint a Felvételi Szabályzat tartalmazza az általános felvételi, elismerési és végzési eljárásokat – a képzési portfólió összetettségére figyelemmel –, az egyes specifikumokat a két megnevezett szabályzatban kiegészítésekkel ellátva.

Az előrehaladás szempontjából lényeges, képzéssel összefüggő információk, így a képzések tartalma, mintatantervek, tárgyleírások elérhetősége biztosított a hallgatók számára. A képzési programok kari szinten egységes dokumentumban érhetők el, tartalmazva a képzés általános adatai mellett a Képzési és Kimeneti Követelményben foglalt kompetenciák listáját, a teljesítésre vonatkozó kritériumkövetelményeket, mintatantervet. Az Egyetemi Képzési Program elnevezésű dokumentum tartalmazza a következő tanévre meghirdetett szakok, továbbképzések és szakképzések leírását és a hallgatók számára fontos információkat. A hallgatók és külső érdekeltek tájékoztatását segíti az intézményi honlap főoldalán elérhető Képzési térkép menüpont, mely bemeneti szak alapján (alapképzések) és kimeneti szak (mesterképzések) mentén mutatja meg az egyetemen oktatott szakok listáját a képzési területi besorolás megjelölése mellett. Ugyanez a funkció több kari honlapon is elérhető.

A teljes hallgatói életciklust lefedő szabályzatok következetes alkalmazásában, a képzési programok gondozásában és oktatásszervezésben, valamint a sikerességi mutatók közzétételében és a hallgatók tájékoztatásában az Oktatási Igazgatóság, a Tudományos Igazgatóság, és a Hallgatói Kapcsolatok és Szolgáltatások Központja vesz részt a kari tanulmányi adminisztrációt ellátó tanulmányi osztályok mellett. A nevezett részlegek feladatköreit részletesen a Szolgáltató és Igazgatási Egységek Működési Rendje című dokumentum tartalmazza.

A sztenderd szempontjából lényeges feladatokat, így a beiskolázási stratégia megalkotását, a felvételi eljárások koordinációját, a hallgatók tanulmányaival kapcsolatos általános és jogorvoslati eljárások kidolgozását, a tanév időbeosztásának elkészítését és a képzéshez kapcsolódó statisztikák elkészítését az oktatási rektorhelyettes szakmai felügyelete alá tartozó Oktatási Igazgatóság látja el. Az Oktatási Igazgatóság tanévente Oktatási beszámolót tesz közzé, mely a hallgatói létszámelemzéssel (finanszírozás szerinti elemzés, képzési szintek és munkarend szerinti létszámadatok nyomon követése, a záróvizsgát teljesítettek és oklevelet szerzettek létszámelemzése), valamint a képzésekkel kapcsolatban meghozott szenátusi döntések közzétételével ad tájékoztatást. Az Oktatási Igazgatóság működteti az

Oktatási és Hallgatói Ügyek Bizottságát (OHÜB). Az OHÜB munkájában részt vesznek a kari oktatási dékánhelyettesek, a HKSZK igazgatója, valamint a kari hallgatói önkormányzatok elnökei, alelnökei. Ez a fórum ad lehetőséget a hallgatói vélemények becsatornázására a szabályzatmódosítást és képzési programot érintő változtatásokat megelőzően.

A mintatanterv szerinti előrehaladás vizsgálata intézeti/tanszéki szinten zajlik. Az előrehaladás támogatása érdekében több kar mentorrendszert működtet. A mentor feladata segíteni a hallgatót az egyetemi követelményrendszer értelmezésében, a tanulmányi ügyintézésben és információellátásban. A lemorzsolódás-követés intézeti/tanszéki szinten valósul meg. Az egyes tárgyak eredményeinek elemzésére a karokon félévente, többféléves tárgy esetében évente kerül sor. Az elemzés az adott tárgy oktatójának a feladata. A tanszékvezetők átlagosan félévente a tanszéki értekezletek keretében értékelik az adott tanszékhez tartozó egyes tárgyakon elért átlagokat. Ezek alapján áttekintik a tárgy követelményrendszerét. Az egyes tárgyak vizsgaeredményei mellett a vizsgázási hajlandóságot is elemzik minden félévben. Ezt követően intézeti szinten a szakfelelősök és az intézeti oktatási felelős egyeztetnek a szükséges intézkedésekről (Önértékelés).

A bemeneti kompetenciamérés nincs rendszerbe emelve, a karok jellemzően a záróvizsgákat tekintik „kimeneti mérési pontnak”. Elterjedt gyakorlat a munkaerőpiaci szereplők bevonása a záróvizsgáztatásba, ennek keretében tőlük visszajelzést is kérnek a karok. A hallgatók értékelése a szakhoz tartozó kompetenciaelemek mentén történik. A mérési eredmények a kari honlapokon a Munkaerőpiaci elégedettségmérés dokumentumban tekinthetők meg.

A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat és a kari Kreditelismerési Szabályzatok megfelelően rendezik a kreditelismerés kérdését. A kari kreditátviteli albizottságok vizsgálják a 75%-os tartalmi egyezőséget. Megjegyzendő, hogy a kreditelismerési folyamatban pusztán az ismeretek és nem az adott tárgyakkal megszerezhető kompetenciák összevetése történik meg. Több tantárgyleírásban is az szerepel, hogy akkor fogadható el más felsőoktatási intézményben teljesített tárgy, amennyiben annak tematikája legalább 75%-ban megegyezik a Debreceni Egyetemével. (Pl. <https://maddock.hatter.it.unideb.hu/portal/displayDocument/id/3366123>) A korábbi tanulmányok elismerése tehát elsősorban tanulási eredmények összevetését jelenti, ld.: http://www.mrk.hu/wp-content/uploads/2019/05/Jelentes_final_20190524.pdf

Az informális és nem formális tanulás korábbi eredményeinek, a különböző tanulási utakon szerzett ismeretek, munkatapasztalat során szerzett tudás és kompetenciák elismerése szabályzatban rögzített. A százalékos egyezés megállapítását követően az érintett szak képzési követelményeivel összevetve van mód elismerésükre. Ugyanígy lehetőség van a szabadon választható tárgyak helyett önkéntes tevékenységben való részvételre és annak kredittel való elismertetésére. A kari specifikumokat a TVSZ kari sajátosságokat tartalmazó mellékletei rögzítik. Az intézmény lehetőséget biztosít külföldi felsőoktatási intézményben megszerzett ismeretanyag és külföldön teljesített gyakorlat elismerésére. A külföldi

intézményben felvett tárgyak elismerése minden esetben egyedi egyeztetés eredménye. Az egyetem 2021 januárjában közzétett nyilatkozatában rögzíti a mobilitás területén két célterület fejlesztésének szükségességét: növelni kívánja a mobilitási programokban részt vevő hallgatók számát 8%-ról minimum 20%-ra, valamint eleget tenni annak a jogszabályi kötelezettségnek, mely a 2017-et követően indított szakok esetében a mintatantervekben előírja egy új tantervi egység, a mobilitási ablak beemelését. Ez a hallgató számára előre tervezhetővé teszi, hogy milyen módon tudja hazai tanulmányi kötelezettségeit is teljesíteni a mobilitásra leginkább ajánlott félévben.

A szakdolgozat vagy diplomamunka elkészítése, a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése és a záróvizsga megfelelően szabályozott.

A fogyatékossgal élő hallgatók esélyegyenlőségéről, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról az intézmény Hallgatói Esélyegyenlőséget és Egyenlő Bánásmódot Biztosító Szabályzata rendelkezik. A hallgatói esélyegyenlőséggel kapcsolatos szolgáltatásokat a Hallgatói Kapcsolatok és Szolgáltatások Központján belül a Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központ biztosítja. Egyéni tanulmányi és vizsgarend biztosítása mellett van lehetőség az egyéni tanulási útvonal kialakítására.

A jogorvoslat rendszeréhez a szabályozási háttér rendelkezésre áll külön egyetemi szintű szabályzat formájában. *A hallgatói jogorvoslati kérelmek benyújtásának és elbírálásának rendje a Debreceni Egyetemen* című szabályzat rögzíti a jogorvoslatban eljáró szervezeti egység, a Hallgatói Ügyek Jogorvoslati Testületének hatáskörét és eljárásrendjét. A hallgató a jogorvoslati kérelem tárgyában hozott eljárást befejező döntést közigazgatási perben támadhatja meg. A hallgató jogainak sérelme esetén a hallgatói önkormányzathoz fordulhat jogi segítségnyújtásért, valamint kérheti az oktatási jogok biztosának az eljárását is, amennyiben a nevezett szabályzatban rögzített jogorvoslati formákat kimerítette.

javaslat

- A nem formális és informális keretek között korábban megszerzett tanulási eredmények elismerését, a munkatapasztalatok beszámítását lehetővé tevő szabályzatok széles körű alkalmazása.

ESG 1.5 Oktatók

Az oktatók kiválasztásának és alkalmazásának követelményeit, az oktatói előrehaladás feltételeit a Szervezeti és Működési Szabályzat 10. melléklete, *A Debreceni Egyetem szabályzata az egyes munkakörök betöltésével kapcsolatos szabályokról, a pályáztatás rendjéről és egyéb foglalkoztatási szabályokról* című dokumentum rögzíti.

Az egyetem a kari szintű humánpolitikai döntéshozatalt az oktatói-kutatói korfára vonatkozó kimutatásokkal és elemzésekkel, valamint az egy oktatóra jutó hallgatói arány megadásával is segíti.

Az oktatók képzése, a hallgatóközpontú tanítás támogatása részben intézményi szinten, részben kari szinten történik. A Multimédia E-learning Technikai Központ által készített oktatási és egyéb segédletek transzparens módon láthatók, elérhetők külső értékelő számára is.

Az oktatókat a hallgatók rendszeresen értékeli, az oktatói munka hallgatói véleményezésének szabályzata az egyetem honlapján elérhető. A hallgatói elégedettség mérésének eredményei megtalálhatók az egyetemi és kari honlapokon.

Az önértékelés szerint a karok a vizsgálatok eredményeit felhasználják az oktatók teljesítményének értékeléséhez, új curriculum, kari jegyzetek, oktatási gyakorlat kialakításához, az adott kar infrastrukturális, személyi és szolgáltatásfejlesztéséhez. Azonban ennek szabályozása, gyakorlata nem ismert.

Az intézmény gondot fordít az oktatói előmenetel megfelelő biztosítására, a jól képzett, motivált és tudományos kutatás iránt elkötelezett oktatókat nagy értéknek tartja. Megkezdődött a kari teljesítményértékelési szempontrendszer kidolgozása, mely egyes karokon nem előzmény nélküli.

Az oktatók kiválasztásának, előrehaladásának, az oktatói összetételnek a követése, hallgatói értékelése alapvetően a sztenderdnek való megfelelést mutatják.

Az egyetem stratégiai célrendszerének eredményes kivitelezésében az oktatók minősége, felkészültsége elengedhetetlen. A sztenderd ebben a vonatkozásban alapvetően azt várja a felsőoktatási intézménytől, hogy a képzési és hallgatói sokféleséghez, az eltérő tanulási igényű hallgatókhoz, az eltérő tanítási módszereket igénylő képzésekhez legyen felkészült oktatói állomány az intézményben.

Az egyetem méreteihez és munkaviszonyban vagy egyéb foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban alkalmazott oktatói létszámához mérten nem várható el, hogy központosítottak legyenek bizonyos folyamatok, azonban szükséges ezen a területen is olyan irányelveket meghatározni, vagy olyan sarokpontokat rögzíteni, amelyek orientálják a karokat és szervezettebben és hatékonyabban tudják a sztenderd szerinti „megfelelő kompetenciájú” oktatót biztosítani.

Már az 1.3. pontban leírtak is rámutattak arra, hogy pl.: kiemelt stratégiai cél az oktatók szakmai, nyelvi és pedagógiai képzése. A kivitelezésében azonban már nem meghatározott, hogyan osztozik a kari és intézményi szint a kivitelezés követésében, ebből melyek azok a területek, feladatok, amelyek egy kari minőségbiztosítási szinthez tartoznak.

Az OMHV rendszeresen alkalmazott eszköz. Az egyetem – mint nagyon sok más felsőoktatási intézmény – folyamatosan küzd a kitöltési eredményességgel, ezáltal a felmérés felhasználhatóságával, megbízhatóságával. Több kar törekszik ezt kiegészítendő vagy ezt meghaladó kari hallgatói értékeléseket bevezetni, mert nem elégséges az OMHV alapján keletkező információ (mennyisége/minősége), de az OMHV kitöltési rendszere alapvetően az igényekre és visszajelzésekre tekintet nélkül, változatlanul alkalmazott eszköz.

Nem látható, hogy a karok milyen rendszerességgel kéri az oktatói összetételre vonatkozó adatokat, vagy milyen kari mérések vannak ezen a területen.

Az oktatói vélemények intézményesített gyűjtésére sem az önértékelés nem hoz példát, sem a Minőségbiztosítási Kézikönyvben nem található erről információ. Az önértékelés utal arra, hogy a minőségbiztosítási rektori biztos központilag munkatársi elégedettséget is mér, és ez része is az intézmény minőségpolitikájának, azonban a Minőségbiztosítási Kézikönyv nem tartalmazza a kérdőívet, és nem egyértelmű, hogy annak tartalma milyen eljárásban alakul ki.

Az egyetem szervezeti dinamikája és autonómiája szabja meg, hogy a kari és intézményi szint között hogyan oszlanak meg az irányelvben nevesített területek, illetve ezek követése, gondozása. A Minőségirányítási Kézikönyv 5.1.4., *Az oktatók minőségének biztosítása* című pontja rögzíti, hogy „Az intézmény rendelkezzen belső mechanizmusokkal az oktatók minőségének és kompetens voltának biztosítására”. A szabályzat a megvalósítás eszközeiként az oktatási folyamat és a képzési program felülvizsgálatának szabályozottságát, a programok szakfelelősök általi ellenőrzését adja meg. Ezek formálisan és funkcionálisan elégségesek. Ezen eszközök mellett szükséges annak elmélyítése – intézményi szintű orientáció mellett –, hogy a karok érdemben milyen módon és milyen további eszközökkel tudják az oktatók minőségét és kompetens voltát biztosítani és ez mit jelent akár képzési területenként.

javaslatok

- Az oktatói munka értékelési rendszerének működési tapasztalatok alapján való áttekintése (eredményesség, hatékonyság, felhasználás).
- A Minőségirányítási Kézikönyv 5.1.4. pontjában meghatározott belső mechanizmusok kari működtetésének támogatása (értelmezés, működési irányok, elvek meghatározása).

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Az egyetem sokrétű és többszintű hallgatói támogató és szolgáltatási rendszert működtet, és ezeket megfelelően dokumentálja és szabályozza.

A kancellárnak alárendelt Hallgatói Kapcsolatok és Szolgáltatások Központja (HKSZK) szolgáltató szervezeti egység a tanulmányi adminisztrációs feladatok ellátásán túl segíti a Hallgatói Önkormányzat működését, részt vesz a kollégiumi, szociális, jogorvoslati és méltányossági ügyek intézésében, részt vesz továbbá a hallgatói toborzási tevékenységben. Feladatköre kiterjed még a karriertanácsadásra, valamint ellátja a Diplomás Pályakövetési Rendszer működtetését és az ahhoz kapcsolódó elégedettségi mérések lebonyolítását.

A Debreceni Egyetem Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központ (DEMEK) és a Hallgatói Karrierközpont képzett szakemberekkel széleskörű szolgáltatásokat kínál a hallgatók számára (ezen felül az egyetem munkavállalói számára is). Az elsőéves hallgatók beilleszkedését segíti ezen túl a HÖÖK által működtetett Mentorprogram, de kari szinten is széles körben alkalmaznak tanulástámogató, a hallgatói léthez kapcsolódó szolgáltatásokat. A Mentorprogram támogató szolgáltatásai a felsőéves, sőt a tanulmányaikat befejező hallgatók számára is elérhetők. A Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók számára a HÖÖK Stipendium Hungaricum Mentorhálózatán keresztül biztosít kortárs segítőt. Az intézményi honlapon a DEMEK által nyújtott szolgáltatások angol nyelven is elérhetők, míg a Karrierközpont szolgáltatásai csak magyarul szerepelnek.

Az egyetem rendelkezik az esélyegyenlőségre vonatkozóan külön szabállyal, ezen a téren a DEMEK nyújt szolgáltatásokat. Az esélyegyenlőségi szolgáltatásokról az elsőéves hallgatók a tanév elején kapnak tájékoztatást, valamint ezekről részletes információt nyújt az intézmény honlapja magyar és angol nyelven. A honlapon a látogatás időpontjában elérhető Esélyegyenlőségi Terv 2021 végéig volt hatályos.

Az egyetem a campusain kilenc könyvtárat tartalmazó, kutatástámogató szolgáltatást (iDEa Tudóstér) és online publikációs platformot (Open Journal System) is magába foglaló könyvtári rendszert, valamint kiadót (DUPress) és e-learning rendszert működtet. Az Egyetemi és Nemzeti Könyvtár a digitális írástudás fejlesztését, a tudománykommunikációt, szemináriumi és szakdolgozatok elkészítését célzó tréningekkel, tanácsadásokkal segíti a hallgatókat.

Az egyetemen kiterjedt, teljesítményen, illetve rászorultságon alapuló ösztöndíj rendszer működik, amelynek feltételrendszerét az intézmény a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzatban teszi közzé.

A hallgatói mobilitási programokkal kapcsolatban kiemelendő, hogy minden kar (sőt van, ahol szakok is) koordinátort delegál az Erasmus programba.

Az egyetemen számos szakkollégium működik, amelyek fontos szerepet töltenek be mind a tehetséggondozás, mind a közösségformálás terén. Az intézményi honlapon részletes információ a szakkollégiumokról (az elérhetőség, kapcsolatfelvételi lehetőségek is) túlnyomóan csak magyarul érhető el az érdeklődők számára.

Az intézmény nemzetközi hallgatóinak visszajelzéséből kitűnt, hogy a magyar és külföldi hallgatók számára korlátozottabb annak a lehetősége, hogy közös órákon, programokon vegyenek részt, és ezáltal egy közösséggé formálódjanak. Az angol nyelven elérhető információk szélesítésének köre, valamint a nemzetközi hallgatók visszajelzéseinek tematikusabb gyűjtése a szolgáltatási portfólióval kapcsolatban segítheti az egyébként nagyon kiterjedt, színvonalas intézményi hallgatói szolgáltatási körrel való elégedettséget.

Jó gyakorlatnak tekinthető a kollégiumok által nyújtott, kiterjedt szolgáltatások, a sokféle sportolási lehetőség biztosítása, az egyetemi kártyarendszer működtetése, a nagy közösségi rendezvények, és a speciális igényű hallgatók számára biztosított kiterjedt szolgáltatási rendszer.

Javaslatok

- Javasolt a honlap angol nyelvű verziójának további bővítése a nemzetközi hallgatóknak is elérhető szolgáltatásokról, programokról.

ESG 1.7 Információkezelés

Az egyetem széleskörű adatgyűjtést és adatkezelést végez alaptevékenységeinek ellátása során. Az eredményesebb működés érdekében nyomon követi az oktatással-kutatással kapcsolatos országos és nemzetközi szakpolitikai változásokat, a régió gazdasági, népesedési folyamatát, a munkaerőpiaci trendeket és igényeket, a határon túli oktatási igényeket.

Az egyetemi szinten közzé tett, elérhető statisztikák mind a nyilvános felületeken, mind a zárt rendszerű WAV Intranet felületen biztosítják a sztenderdek való megfelelést.

Az egyetem VIR rendszert működtet. Az intézményi adattár 5 forrásrendszert használ, mely lehetővé teszi komplex és több kategóriába (3) sorolható riportok előállítását. Az egyes kari szinteken történt panelbeszélgetések megerősítik, hogy valamennyi kar számára fontos, napirendi szinten kezelt folyamat az információk gyűjtése. A karok eltérő mértékben támaszkodnak a VIR rendszerből kinyerhető adatokra.

Az intézményi stratégiából képzett minőségcélok, a kari minőségcélok indikátor alapú működtetéséhez a VIR rendszer kitűnő háttérrel biztosít, melyhez mindenképpen szükséges az intézményi és kari minőségbiztosítási tevékenységek összehangolása. Az összehangolt minőségbiztosítási tevékenységek mentén a minőségcélok képzése és indikátor alapú működtetése erősítené az intézményi minőségirányítás stratégiai menedzsmentben betöltött szerepét. A ESG sztenderdek mélyebb intézményi, kari szintű értelmezését szintén erősítené a VIR rendszer ilyen irányú (ESG sztenderdek adataalapú követése) felhasználása.

A panelbeszélgetések alapján megállapítható, hogy az egyetem az érdekelteket a képzések működtetésébe, innovációs és tudományos tevékenységébe, közfeladatainak ellátásába

széles körben vonja be. A kiterjedt érdekelti és partnerhálózat intézményi szintű transzparenciájához, a stratégiai menedzsment szemléletű működés támogatásához szükséges lenne nyilvános felületen adatok, információk megjelenítése a Debreceni Egyetem bevont érdekeltjeiről, azok szerepéről. A WAV rendszerben elérhető kari slide-ok (Kiadványok- számok) nagyon informatívak, áttekinthetőek. Ezek mintájára a különböző területeken (képzések, tudományos tevékenység, innovációs tevékenység) partnerekről, érdekeltekről közzétett információk és adatok az egyetem érdekeltek bevonása terén elért eredményeit is jól visszatükröznék.

Az egyetem nagy hangsúlyt fektet a szellemi tulajdon védelmére. Az általános működéshez kapcsolható – a bevezetett információbiztonsági rendszeren alapuló – védelmi rendszer mellett képzés és jogi tanácsadás útján is igyekszik megóvni az egyetem dolgozóit és szellemi termékeit az esetleges tisztességtelen benchmarking tevékenységektől. Ehhez kapcsolódva széles körben alkalmaznak kibervédelmi informatikai eszközöket is.

Javaslatok

- A VIR rendszer minőségirányítási folyamatokba való alkalmazási lehetőségeinek feltárása.
- A bevont érdekeltekről, partnerekről informatív adatok megjelenítése.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Az egyetem egységes struktúrájú honlapszerkezettel és arculattal rendelkezik. A Kancellária WAV Központja felel az intézményben található különböző szervezeti egységek honlapjának működtetéséért és a működési szabályoknak való megfeleléséért. A tartalmak folyamatosan frissülnek, az oldalak alján megjelenik a közzététel dátuma.

Az egyetem működését szolgáló dokumentumok minden látogató számára nyilvánosan elérhetők. Az intézmény dolgozói a honlapon frissített, újonnan közzétett legfontosabb tartalmakról, a rektori és kancellári utasításokról az egyetemi levelezőrendszeren értesülnek. Az információáramlást a Sajtóiroda támogatja, amely naprakész hírösszefoglalókat oszt meg az egyetem polgáiraival. A testületi szervek összetételeire, üléseire, döntéseire vonatkozó adatok az egyetem honlapján rendszerezetten, felhasználóbarát módon jelennek meg.

Az egyetem vezetése a dolgozóit és hallgatóit a MAB intézményakkreditációs eljárásának folyamatáról, valamint az azzal kapcsolatos eseményekről és eredményről az intézményi fórumokon, testületeken, hírlevélben, honlapon keresztül tájékoztatja.

A leendő hallgatók számára közzétett legfontosabb információk könnyen hozzáférhetők, közvetlenül az egyetem központi oldaláról elérhetők. Az intézmény a mesterképzésre

jelentkező, leendő hallgatók tájékozódását saját fejlesztésű interaktív képzési térképpel támogatja.

Az egyetem az angol nyelvű képzésekre jelentkezők, illetve az ezekben a képzésekben részt vevő hallgatók számára külön honlapot működtet (erre vonatkozó megállapítások lásd 1.6. fejezetben). Az intézményi látogatáson szerzett információk alapján a nemzetközi hallgatók a honlapon szereplő tájékoztatáson kívül e-mailben, valamint az International Students' Union-on keresztül értesülnek a számukra is elérhető szolgáltatásokról és programokról. A nemzetközi hallgatók panelbeszélgetések során tett visszajelzése, hogy a tanszéki szinteken az információk továbbítása, kommunikációja (rendszeressége, tartalma) a hallgatók felé javítható.

Az intézmény egyéb csatornákat is felhasznál a tájékoztatásra, például a Sajtóiroda, a Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ által szervezett DExpo központi beiskolázási programot szervez tevékenységeinek megismertetése kapcsán.

Az egyetem egységes struktúrájú honlapszerkezettel és külsővel rendelkezik. Az egyetem különböző honlapjai egységes rendszerben készültek, kis tanulmányozás után jól áttekinthetők, a nyilvánosság számára szánt információk minden felsorolt szempont szerint elérhetők.

Az egyes képzések, illetve tantárgyak sikerességi mutatóira vonatkozó adatok nem érhetőek el, csak az összhallgatói elégedettséggel kapcsolatos kimutatások tekinthetők meg. Az egyes képzésekről való teljes körű tájékozódást megnehezíti, hogy a sikerességi (teljesítési) mutatók, valamint a végzetek elhelyezkedésére vonatkozó információk, továbbá a hallgatói elégedettségre, valamint az oktatás értékelésére vonatkozó felmérések eredményei a minőségbiztosítás menüpont alatt érhetőek el és nem az adott képzés menüpontja alatt jelennek meg (nincs is rá mutató link vagy utalás).

Javaslatok

- A képzésekről való teljeskörű tájékozódás elősegítése érdekében ezekre mutató hivatkozást feltüntetni a meghirdetett képzések menüpontjai alatt is.
- A képzési tervet PDF formátum helyett a könnyebb átláthatóság érdekében javasolt webfelületen megjeleníteni.
- Javasolt a tanszéki információk továbbításának, kommunikációjának fejlesztése a hallgatók felé.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Az egyes karok működéséhez kapcsolható speciális minőségügyi, szolgáltatási és működési területek szerinti külső értékelések rendszere az egyetem minőségirányítási folyamatainak része. Az egészségügyi, élelmiszeripari területeket képviselő karoknál fellelhetők a gyakorlati

tevékenységekhez, azaz az eljárásokhoz kapcsolható minőségbiztosítási, laboratóriumi szabványok, mint például (teljesség igénye nélkül): GLP, HACCP, ISO 9001., vagy az orvosképzés esetében a graduális képzés globális akkreditációja, a WFME.

Ezen külső értékelések mellett fontos mérőföldkő, hogy a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar a Nemzeti Kiválóság Díjra jelentkezett, melynek keretében az EFQM 2020 alapján történik meg az értékelés. Ez TQM-en alapuló értékelési megközelítés, egy olyan szervezeti kiválósági értékelés, melynek irányai, sztenderdjei, filozófiája nem csak egy kar, hanem a teljes egyetemi szervezeti rendszer számára adhat értékes visszajelzéseket.

Az egyes minőségügyi és speciális eljárási szabványok logikai keretrendszerei, érték-megközelítései olyan tapasztalatokat, ismereteket is adnak, melyek feldolgozásával a teljes intézményi minőségirányítási rendszer továbbfejlesztése (stratégiai menedzsment szemlélet mentés) is megvalósítható.

V. Az intézmény / képzési terület szakmai tudományos tevékenysége

Az intézmény stratégiai céljaihoz számos kutatási és tudományos tevékenységet kapcsolt, amelyek részben folyamatban levő projektek, részben már megvalósult eredmények. Ezen sokszínű munka koordinálására és támogatására strukturált szervezeti rendszer működik. A Tudományos Tanács az intézmény szakterületi döntéselőkészítő testülete. A tudományos és kutatási tevékenység, valamint a tudományos teljesítmény minőségértékelése ugyanakkor kari szinten koordinált. A KFI stratégiát a Tudományos Tanács felügyeli, ellenőrzi és monitorozza. Ugyanakkor a doktori iskolák irányításáért közvetlenül felelős szervezet az EDTH, az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács. A tudományos életet, valamint a programokat a doktori iskolák és az EDHT koordinálják.

Az intézmény az alkotói, K+F tevékenység, valamint a pályázati és együttműködési eredmények mérésére indikátorokat határozott meg, melyek tartalmazzák a kutatás témakörének mutatóit is. Az indikátorok teljesítését az egyetem rendszeresen vizsgálja, azonban az ebből származó eredmények értékelése nyomán tett intézkedések nem ismertek. Az intézmény a pályázati teljesítmények mérésére egy általa kialakított adatbázist, az iDEa Tudósteret működteti.

Az intézmény vállalt és a modellváltás után is megerősített stratégiájának fontos, hangsúlyos eleme a tudományos tevékenység mellett a hallgatók és oktatók innovációs szemléletének formálása, a szellemi tulajdon védelme, a szabadalmak bejelentése és a startupok létrehozása. Mindezt az Innovációs Ökoszisztéma Központ szakmai felkészítéssel is támogatja.

Az intézmény vállalati együttműködési rendszere kiterjedt, a kihelyezett tanszékek és a duális képzések biztosítják a képzések gyakorlatorientáltságának növelését, kiemelten a műszaki, természettudományos és egészség tudományi területeken.

Az intézmény a DETEP keretében a tudomány és a művészetek területére egyaránt kiterjedő tehetséggondozó rendszert működtet, a szakkollégiumokkal, a tehetség tanáccsal és a TDK-val együttműködve. A rendszerbe bekerülés feltételrendszere és folyamata jól szabályozott. A DETEP szoros kapcsolatban áll a szakkollégiumokkal és a tudományos diákkörökkel is. A részt vevő hallgatók tanulmányaik végén elismerésben részesülnek, oklevélmelléklet formájában kapnak igazolást az elért eredményeikről, ami egyfajta biztosítékul szolgál további tanulmányaik során a várható előrehaladásra. A DETEP átfogó működésén túl a hallgatók TDK és szakkollégiumban végzett sikeres munkájának elismeréseként valamennyi karon saját elismerési formákat lehet beazonosítani. A doktori képzésbe felvételt nyert, az intézmény képzéseiből érkező hallgatók nagy része korábban a DETEP-ben folytatott tevékenységet, ilyen formán a tehetséggondozó program a tudományos utánpótlásképzés egyik fontos eszköze. A TalentED program a tehetséges nemzetközi hallgatók tudományos tevékenységét támogatja. Az intézmény a szakkollégiumok tudományos tevékenységéhez is rendel anyagi ösztönzőket. A látogatás során lefolytatott interjúkon többször felmerült, hogy összehangolt kormányzati intézkedésekkel jelentősen lehetne növelni a külföldi hallgatók érdeklődését a PhD képzés iránt, amennyiben a végzés után megkönnyítenék az itt-tartózkodás, illetve a hazai munkavállalás feltételeit. Ez társadalmi érdek, ugyanakkor jelentős vonzerő lenne a rátermelt ösztöndíjas külföldi hallgatók motiválására.

Az oktatók tudományos, kutatói tevékenységének és elismerésének módját az intézmény kitüntetési szabályzatban rögzíti. Az intézmény kiterjedt kitüntetési rendszert épített ki, kiemelendően jó gyakorlat az erkölcsi elismerés széleskörű használata a kutatói, hallgatói, támogatói megbecsülésben. A kari működési rendek szabályozzák az oktatói tudományos munka hatékonyságának vizsgálatát. Mindezek mellett a modellváltás következtében, folyamatban van az eddig alkalmazott teljesítményértékelési rendszerek felülvizsgálata. Az oktatók tudományos tevékenységének vizsgálatát és ezen eljárásokat jelenleg három szabályzat rögzíti: a doktori szabályzat, a habilitációs szabályzat és az oktatói előmeneteli előírásokat tartalmazó szabályzat. Az egyéni, személyes célok megvalósítására irányuló strukturált előrehaladási rendszer azonban hiányzik. Nincs kiforrott rendszere például a tudományos mutatókon kívüli műszaki alkotások, szabadalmak, gyakorlati oktatási eredmények figyelembevételének az egyéni oktatói előmenetel szabályozásában, a teljesítményalapú bérezésben. Ez természetesen csak a kari specifikumok figyelembevételével történhet.

Az adott szervezeti egységek (karok, intézetek, tanszékek) az oktatót a tudományos és kutatási tevékenység elvárt eredményeiről, valamint azok elmaradásának következményeiről, a kari/tanszéki szabályozásnak megfelelően rendszeresen tájékoztatják.

A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár példaszerű, széles körű, intenzív, az adminisztrációs terheket csökkentő tevékenységet folytat. A tudományos előrehaladást monitorozó online rendszerek fejlesztése, az igényeket kiszolgáló szakmai képzések szervezése, illetve az intézmény tudományos láthatóságának előmozdítása mind a feladatai közé tartozik. A DEENK nemzeti „benchmark”-nak tekinthető a tudásmenedzsment megteremtésében és tartós fenntartásában. A könyvtár jelentős szerepet játszik a DE oktatói-kutatói teljesítményének hazai és nemzetközi láthatóságának biztosításában. Ezt támasztja alá a DEENK következő két tevékenysége is: az iDEa Tudóstér <https://tudoster.idea.unideb.hu/> fejlesztése és működtetése, és az „Egyetemi folyóiratok támogatási programja”. Az utóbbi az egyetem lapjainak QS minősítési kategóriában történő átsorolását segíti és ellenőrzi.

Az egyetem a kutatási program igényein alapuló nagyléptékű infrastrukturális bővítéseket uniós és hazai támogatásból valósította meg.

Az intézmény a hazai tudományos élet egyik meghatározó szereplője. Konceptiózusan építi és fejleszti kutatási humánerőforrását és infrastrukturáját. Ennek érdekében igen nagy pályázati aktivitást tart fenn. Az intézményi struktúrában megjelenő tudományterületek magas száma lehetővé teszi az intézményen belüli multidiszciplináris együttműködéseket, elősegítve a vállalati együttműködések kialakítását és az innovációs tevékenységet, tovább javítva a pályázati sikeresség esélyét.

Az intézmény stratégiai céljaihoz a kutatási és tudományos tevékenység számos formáját rendelte hozzá. A tudományos és kutatási tevékenységek értékelésének folyamata hallgatói és oktatói szinteken egyaránt szabályozott. Az intézmény egy igen dicséretes, kiterjedt online műszer-regiszttert hozott létre a műszerpark kihasználtságának fokozására. Az iDEa Tudóstér biztosítja a KFI projektértékelési lehetőségeket. Az egyetem hazai és nemzetközi együttműködései igen szerteágazóak, bár a közreadott link ezt kevésbé jeleníti meg. Az intézménynek sokrétű tudománytámogató rendszere van, de az ezek közötti kapcsolat nem minden esetben látható.

Az intézmény nemzetközileg is látható tudományos teljesítmények tekintetében élenjáró a magyar felsőoktatási intézmények között.

Nemzetközi összehasonlításban azonban némileg más a kép. Például, nem a világ vezető egyetemeivel, hanem a közös gazdasági-társadalmi és történeti alapokkal rendelkező V4 országokkal összehasonlítva teljesítménye szerényebb. A legnevesebb nemzetközi (pl. QS) rangsorokban a legjobb cseh és lengyel egyetemekkel összehasonlítva a DE teljesítménye elmarad. A legújabb (2022. június 8-án publikált), QS World University Ranking 2023-as rangsorban elfoglalt helye (651 – 700) megegyezik a szlovák „Comenius University in Bratislava” pozíciójával. Sőt, 2022-vel összehasonlítva, a DE pozíciója – több vezető magyar felsőoktatási intézményhez hasonlóan – romlott (Sasvári, 2022a).

A nemzetközileg kiemelkedő és kimagasló hivatkozással járó (QS) publikációs tevékenység sebezhetőségi pontjainak azonosítása és mérséklése fontos tudománystratégiai követelmény. Ezzel összefüggésben a következők kerülnek hangsúlyozásra. Habár eltérő mértékben, de jellemző az egyes karok esetében az ún. mentorok vagy „sztár-publikálók” meghatározó szerepe a nemzetközileg jegyzett (QS) publikációk létrehozásában. További jellemző: a 65 év feletti oktatók-kutatók jelentős, nemzetközi minőségét produkáló munkája (Sasvári 2022b).

Az oktatók tudományos, kutatói tevékenységének ösztönzési és értékelési rendszere hiányos, különösen a nemzetközi kutatási projektekben való részvétel tekintetében. A karokon változatos és sokrétű a gyakorlat az oktatók kutatási eredményességének ösztönzésére. Jó megoldás a BTK-n a szabad alkotói félév és bizonyos korig „alanyi jogon” járó publikálási ösztönző támogatás.

A Doktori Iskolák (DI), a felsőoktatási intézmények mással nem helyettesíthető „tudományos portfóliói”-ra látványos nemzetköziesedés jellemző: a külföldi doktoranduszok száma – a MAB által vizsgált időszakban – több mint kétszeresére nőtt, mint a magyar hallgatóké. Mindazonáltal a külföldi doktoranduszok részvétele jelentős egyenlőtlenségekkel párosul.

A tudomány és a gyakorlat közötti tartós és dinamikus kapcsolat egyik legfontosabb új konstrukciója a néhány éve országosan bevezetett ún. Kooperatív Doktori Program (KDP). Az intézmény szereplése főleg 2020-ban figyelemre méltó, 2021-ben némi visszaesés figyelhető meg.

Az intézmény sokrétű képzési struktúrájához illeszkedően igyekszik a hallgatókat a tudományos tehetségfejlesztés területén támogatni. A szakkollégiumok rendszere közvetlen módon támogatja ezt a törekvést. Figyelemre méltó a művészeti tevékenység segítése, például az ország egyetlen zenei szakkollégiuma itt működik.

Jó gyakorlat a nagy hagyományokkal rendelkező, széles kört érintő, átgondolt, a motivált hallgatókat hosszabb távon támogató, a nemzetközi hallgatókra is kiterjedő DETEP rendszer. A benne részt vevő hallgatók előrehaladásának, mérföldköveinek és teljesítményértékelésének szabályozása azonban sok esetben még hiányos.

A deklarált stratégiai célnak megfelelően a DE tevékenysége a vállalati együttműködések terén kiemelkedő. Az egyes szakterületek eltérő igényei mentén azonban még további finomhangolásra szorul. Erről győzte meg a LB-t a vállalati stakeholder-ekkel folytatott őszinte megbeszélés, ahol kiemelten szerepeltek a jó és javítandó megoldások az együttműködés gyakorlatában, különösen a soft skillek fejlesztése terén. A K+F+I tevékenységet támogató nagyléptékű infrastrukturális fejlesztések jól tervezettek, több tudományterületet érintenek és a piaci igényeknek megfelelően kerültek meghatározásra.

Javaslatok

- A nemzetközi kutatási projekteken való hatékonyabb részvétel ösztönzési-értékelési rendszerének újragondolása és szabályozása.
- A DETEP-ben részt vevő hallgatók teljesítményértékelésének tudományterületenkénti kialakítása, specifikus értékelése.
- Strukturált előrehaladási rendszer kialakítása, vezetők és oktatók által közösen meghatározott személyes és egyéni célok elérésére.
- Javasolt a tudománytámogató rendszerek közötti transzparens kapcsolat kialakítása.
- Egyéni teljesítményt alapul vevő publikációs motivációs rendszer kidolgozása (a „mentorok” vagy „sztár-publikálók”, valamint a 65 év feletti kutatók-oktatók kimagasló publikációs teljesítményének megkülönböztetett morális és anyagi elismerése).
- A külföldi – angol nyelvet jól használó – doktoranduszok közel négyszáz fős mintája további fontos és kevésbé kihasználatlan forrása a nemzetközi kutatási hálózat fejlesztésének és a minőségi nemzetközi publikációknak.
- A DEENK kiemelt támogatása, a DE nemzetközi láthatóságának és kiemelkedő publikációs tevékenységének javítása és fenntarthatósága érdekében.
- Az öt tudományterületi DI-ban kezdeményezni lehetne a doktorandusz létszám változásban (2016–2021) tapasztalható növekedési egyenlőtlenségek okainak azonosítását, az eddig bevált beiskolázási stratégiák felülvizsgálatát és – ha szükséges – módosítását.

Látogató bizottság tagjai:

Elnök: Prof. Dr. Bársony István

Tagok:

Prof. Dr. Makó Csaba

Prof. Dr. Kellermayer Miklós

Prof. Dr. Horn Ildikó

Hervainé dr. Szabó Gyöngyvér

Dr. Kovács László

Dr. Cseszregi Tamás

Csillik Olga

Horváth Mihály, HÖOK

Bencze Norbert, DOSZ

Kovács Péter

Mosolygóné dr. Gódné Ágnes, MAB

Bogdán Anikó, MAB

Bodnár Tekla, MAB

Szombathelyi Anna, MAB

Horváth Gergely, MAB